

Burde vi tvinge børn i fællesbad?

14. september 2024, Politiken, Sektion 2 (DEBAT), Side 8, JESPER LINDSTRØM JØRGENSEN..., 1888 ord, Id: ea6395fc

GENERATIONSKLØFTEN INTERVIEW Kropsforsker gennem årtier, Verner Møller på 62, og folkeskolelærer Frederik Germann på 27 år er enige om én ting: For mange børn og unge lider under usunde kropsidealer og døjer med voksende kropsskam. Men så stopper enigheden også. For løser vi problemet bedst ved at tvinge børn og unge til at se hinanden nøgne? Eller bør vi tværtimod respektere, at børn og unge idag betragter kroppen som privat? Frederik Germann og Verner Møller trækker fronterne op i Politikens debatserie "Generationskløften".

Forfængeligheden er ikke god for dig

Verner Møller, du har gennem årtier forsket i danskernes kropskultur.

Hvilke forskelle ser du på de unge og ældre generationer? »For generationen, der var unge omkring 1968, var kroppen noget selvfølgeligt, som man ikke tog så højtideligt: Man lod skægget gro, og brysterne hænge, fordi det var det intellektuelle, det handlede om - ikke det kropslige.

For de unge i dag er identiteten flyttet fra det intellektuelle til det fysiske: Du er din krop, og det er derfor den, du bruger til at positionere dig i verden med, så du dekorerer den med tatoveringer og piercinger og plejer den nede i fitnesscenteret«.

Er det et problem? »Problemet er, at når din krop bliver din identitet, så bliver det også meget mere sårbart at blotte den. Og så bliver du forfængelig omkring kroppen på en måde, som ikke er god for dig selv. Det ser vi blandt andet i den udbredte kropsskam blandt unge mennesker og konkret i debatten om børn og unge, der nægter at gå i fællesbad efter idræt.

For mig at se burde vi hellere tvinge dem ud over den forfængelighed, som det er udtryk for, end at lade dem få deres vilje«.

Hvordan har kropskulturen udviklet sig gennem årene? »Det begyndte jo allerede at gå galt med fitnessbevægelsen i 80'erne, hvor der kom et helt andet fokus på kroppen, end der havde været tidligere. De, der var unge i 80'erne, har jo unge børn i dag, og kropsfokuseringen er ikke bare gået i arv, men er taget til: Alle undersøgelser på

området viser, at fokuset på kroppen - og samtidig også kropsskammen - kun er blevet større generation for generation«.

»Det skyldes blandt andet den mangfoldighed af spejle, der er kommet til. I fitnesscenteret i 80'erne så man sig selv i spejlet, når man trænede. Siden er spejlene jo bare blevet flere og flere, og i dag er de allestedsnærværende i form af de sociale medier. Det fører uundgåeligt til en overdreven dyrkelse af det kropslige, og den dyrkelse leder til forfængelighed, fordi man altid vil være særlig sårbar omkring det, der betyder mest for en«.

Handler ikke om sundhed Hvilke konsekvenser har den forfængelighed, mener du?
»Man er ufri - og når man er ufri, er man hæmmet. Og så er problemet jo også, at for at kunne lægge mærke til noget skal man tage opmærksomheden væk fra noget andet; så hvis man har meget fokus på sin krop og hele tiden går og kigger på sig selv, så har man samtidig svært ved at kigge ud i verden. Det går ud over ens engagement i omverdenen og i de intellektuelle spørgsmål, som ikke har noget med kroppen at gøre«.

Men mange unge i dag viser jo stort politisk engagement på alle mulige områder - ikke mindst i klimaspørgsmålet... så de interesser sig jo tilsyneladende for verden alligevel?
»Selvfølgelig er der unge mennesker, der er politisk engagerede, men der er altså også virkelig, virkelig mange, der ikke er. Og jeg siger bare, at i al den tid, hvor man ser ned ad sig selv, dér kan man ikke samtidig se ud i verden - uanset om man så har et vist politisk engagement eller ej«.

Man kunne også vælge at udlægge de unges fokus på kroppen som et positivt sundhedsideal. Måske er der bare tale om et opgør med din generations usunde levestil? »Men det er jo ikke sundhed, det handler om. Det handler om store muskler for de store musklers skyld og om at skulle have et vaskebræt for at have styr på sit selvbillede...

det er jo ikke et sundt forhold at have til sig selv og til sin krop. Jeg ser en gruppe unge mennesker, der tugter sig selv«. Hvad er løsningen på det? »Der er selvfølgelig mange steder, man skal sætte ind, men løsningen er i hvert fald ikke bare at godtage de unges kropsskam, sådan som man gør, når man taler om at afskaffe det obligatoriske fællesbad efter idræt i folkeskolen.

Det er en stor fejl. Fællesbadet er dannende, for det er her, man møder den uredigerede virkelighed, den naturlige krop, og når vi står nøgne over for hinanden, så er alle statussymbolerne væk, og alle er lige«.

»Da jeg selv studerede idræt i slutningen af 80'erne gik alle - også på tværs af køn - i bad sammen. Det var meget lærerigt. Nogle er heldigere fra naturens side end andre,

men langt de fleste vil i fællesbadet opdage, at de selv ser ret almindelige ud, og de, der er mest uheldige, bliver ikke mere heldige af at skamme sig og gemme sig væk. Vi gør vores børn og unge en stor bjørnetjeneste, hvis vi på den her måde lærer dem, at der er god grund til at skamme sig og være blufærdig omkring det kropslige. Det vil kun give dem et endnu mere unaturligt forhold til deres krop, end de allerede har«.

Så hvis du skulle give et godt råd til de unge generationer, hvad skulle det så være? »Slap af, og øv jer i at slippe jeres forfængelighed. Og så skal I nyde kroppen for det, den er, og det, den kan. De fleste af os er så heldige at have en krop, der kan alt muligt: Den kan gå, løbe, løfte ting og rense sig selv... den er faktisk ret imponerende. Også selv om den kan være lidt skæv nogle steder«.

Tiderne har ændret sig

Frederik Germann, du har deltaget i debatten om kropskultur og blufærdighed i kraft af din modstand mod tvunget fællesbad i folkeskolen. Hvilke forskelle oplever du på unge og ældre deltagere i den debat? »Unge har generelt en respekt for, at kroppen er privat, som tidligere generationer har manglet. Og det, de ældre generationer måske vil kalde for forfængelighed, blufærdighed eller kropsskam blandt de unge, opfatter jeg mere som et udtryk for den respekt. Da de ældre generationer gik i skole, eller bare da jeg selv gjorde det, så man det som noget helt uundgåeligt, at man skulle i fællesbad efter idræt - også selv om det var ubehageligt for mange. I den 7.

klasse, jeg er klasselærer for i dag, er det 95 procent, som siger, at de ikke har lyst til at gå i fællesbad. De tager aktivt stilling til det på en anden måde, end man gjorde tidligere«.

»Vi har også set det med #MeToo-bevægelsen, hvor den unge generation har gjort det klart, at andre hverken skal kommentere eller røre deres krop, hvis de ikke har fået en invitation til det. Det er der mange fra de ældre generationer, der har haft svært ved at forstå, men jeg synes, det er en god udvikling, at unge har lært at sætte grænser. Og det er ikke, fordi unge mennesker i dag aldrig vil vise deres krop til nogen eller er bange for alt, der handler om kroppen - der har været flere ting på mode de seneste år, hvor kroppen ikke ligefrem bliver gemt væk. Men de vil bare gerne have lov til selv at bestemme, hvem de deler den med og hvornår«.

Men ville det ikke under alle omstændigheder gavne unge mennesker, hvis de var frigjorte nok til at kunne gå i fællesbad uden problemer? Jo mere frigjort, jo gladere ☒ er det ikke sådan, det er? »Den køber jeg ikke. Jeg trives selv rigtig godt i min krop, men jeg har da heller ikke lyst til at stå nøgen foran mine kolleger. Jeg bader også altid derhjemme, når jeg har spillet fodbold med mine kammerater, selv om jeg gik i fællesbad uden problemer, da jeg var yngre. Tiden er bare en anden, og man er i højere

grad opmærksom på, at det her er et valg, man har lov til selv at træffe. Jeg synes, kroppen er privat. Det betyder ikke, at jeg skammer mig over den, eller at jeg er ufri i min hverdag. Overhovedet ikke«.

Undersøgelser på området viser dog, at rigtig mange børn og unge føler utilfredshed med deres krop. Så noget er vel galt? »Ja. Men det er jo ikke noget, de unge selv har valgt. Det er en konsekvens af den kropsfikserede tid, vi lever i, hvor blandt andet de sociale medier og filmindustrien skaber nogle helt urealistiske kropsidealer, som de unge så føler, de skal leve op til. Det skal de ældre generationer også huske på: De kan ikke sammenligne den tid, hvor de selv dannede deres kropsopfattelser, med den tid, de unge lever i nu. Presset fra kropsidealer har måske aldrig været større«. »Det er derfor, jeg mener, at fællesbad nu langt om længe må blive frivilligt for alle børn og unge i skole- og gymnasiesystemet.

Det nytter bare ikke noget at forsøge at tvinge dem ud i noget, som er dybt grænseoverskridende for dem, fordi man tænker, at de så vil overvinde alt det, der er svært. Jeg tror ikke på, at det virker sådan. Tværtimod.

Jeg synes nærmere, at vi voksne skal understøtte dem i, at det er okay, at de kan have den her nervøsitet omkring at skulle vise deres kroppe. I en tid, hvor børn og unge i forvejen kæmper med mistrivsel, så er det en meget konkret og hurtig måde at forbedre deres trivsel på«.

Grænserne har rykket sig

Men er det ikke netop i fællesbadet, at børn og unge får mulighed for at møde den naturlige krop og derigennem justere deres urealistiske kropsidealer? »Selvfølgelig skal børn og unge lære, hvordan en naturlig krop ser ud, men jeg kan ikke se, hvorfor det absolut skal foregå ved at stå nøgen foran 25-30 andre børn, som kan kigge på dem og pege fingre. Tvang er ikke løsningen på det her problem. Vi tvinger dem allerede til rigeligt. Jeg oplever hver uge elever stå og ryste helt vildt, når de skal holde fremlæggelse, men jeg tvinger dem til det, fordi de får brug for det senere i livet. Men de får ikke brug for at kunne stå nøgen foran 30 mennesker«.

»Vi burde i stedet sørge for, at seksualundervisningen bliver taget meget mere alvorligt, end den gør i dag, og at der bliver sat nogle timer af hvert skoleår til at gøre børnene klogere på de her ting. Det skal ligge helt fast - og ikke være løst defineret, som det er i dag - at man fra 0. klasse bliver undervist i, hvordan kroppe er forskellige, hvordan de hver især kan se ud, og at alle kroppe er okay«.

Har du et godt råd til de ældre generationer, der blander sig i debatten om børn og unges forhold til deres krop? »Hav respekt for, at tiderne har ændret sig, at grænserne

har rykket sig, og at I ikke kan sammenligne de forhold, I var børn og unge under, med dem, børn og unge lever med i dag«.

Jeg ser en gruppe unge mennesker, der tugter sig selv

Selvfølger skal børn og unge lære, hvordan en naturlig krop ser ud, men jeg kan ikke se, hvorfor det absolut skal foregå ved at stå nøgen foran 25-30 andre børn, som kan kigge på dem og pege fingre. Tvang er ikke løsningen

Fakta: BLÅ BOG Verner Møller

Født 1962 i Kolding. Ph.d. i sundhed og idræt og professor ved Institut for Folkesundhed - Idræt ved Aarhus Universitet.

BLÅ BOG Frederik Germann

Født 1997 i Frederiksværk. Arbejder som folkeskolelærer og er desuden byrådsmedlem for Konservative i Halsnæs Kommune.

- Tegning: Claus Nørregaard

Alt mediemateriale fra Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Du må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre mediemateriale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med udgiverne, som har ophavsretten til materialet. Det er ikke tilladt at gemme mediemateriale lokalt på f.eks. egen pc. Alt materiale skal tilgås via Infomedias systemer. En overtrædelse af nævnte er brud på ophavsretten og vil blive rapporteret til udgiverne, som har ophavsretten. Infomedia forbeholder sig ret til at kræve kompensation for misbrug, der strider mod jeres aftales bestemmelser eller gældende dansk lovgivning.

Kopiering

En aftale med Infomedia giver ikke ret til kopiering af mediemateriale. Denne ret kan opnås gennem en aftale med Copydan Tekst & Node, som dækker kopiering på tekstområdet. Læs mere om mulighederne for analog og digital kopiering for hhv. virksomheder og uddannelser på <http://www.tekstognode.dk>.